

Exercici de ficció històrica

M'ature en l'aparador d'una llibreria de la Gran Via de València. Faig una ullada a les novel·lats que s'hi exposen. Un recull de textos de Delibes, amb motiu del seu centenari, Martínez de Pisón, Pérez Reverte i la seua revisió obscena de la Guerra Civil, etc. Ni un sol llibre en català. Ni el darrer de Marc Granell —poeta justament distingit per la Generalitat enguany— i que és un poemari vibrant. Aquesta llibreria és al cor de València, però podria traslladar-se perfectament al de Segòvia. Ningú hi descobriria res estrany, que desentonara amb el monolingüisme anorreador hispànic. Res de nou, per altra banda. Junt al llibre de Martínez de Pisón hi ha el darrer de Laurent Binet, titulat *Civilizaciones*. Amb la pregunta: "Com haguera estat la història si els inques hagueren conquerit Europa?"

Binet és un escriptor una mica trampós, que juga a fer d'*enfant terrible*. En *HHhH* reconstruïa l'assassinat de Reinhard Heydrich a Praga, durant l'Operació Antropoide —aquest havia de ser el títol real, i no l'altre, tan impossible (acrònim de "Himmels Hirn heißt Heydrich"). Ho feia d'una manera iconoclasta, ridiculitzant els escriptors que l'havien precedit i dient que resultava absurda la novel·lització, perquè com saber què en pensava realment Heydrich? Per què posar en la seua boca paraules inventades? D'aquesta manera, Binet ensorrava no sols les novel·les mediocres que citava, i que reconstruïen la mort del tirà, sinó també tota la literatura basada en personatges reals, des de l'Adrià de Yourcenar al Virgili de Broch. O al

MARTÍ DOMÍNGUEZ
@MartíDominguezR

IL·LUSTRACIÓ DE DIEGO MIR

Borja Papa de Mira. En canvi, ara Binet vol que acceptem el seu singular punt de partida: què haguera passat si els inques...

Mentre caminava per la Gran Via pensava en això i, de seguida, em vaig imaginar grans rituals de sacrificis. Escriu Binet, en la contraportada: "1531: Atahualpa es presenta a l'Espanya de l'emperador Carles V per a trobar-se amb la Inquisició i el miracle de la impremta, però també amb una monarquia exhausta per les guerres..." Ausades que cal fer un bon exercici de ficció històrica!

I, tanmateix, com explica Yuval Noah Harari, al llibre *Sapiens*, els inques vivien del tot dins del seu món, ignorants del que s'esdevenia més enllà de les seues fronteres. D'aquesta manera, desconeixien el que els havia passat als asteques, i quan va desembarcar Pizarro, i el varen veure amb aquella cuirassa i a llocs d'un cavall el varen considerar un déu. I així, uns pocs homes (168!) conqueriren un regne de milions d'habi-

tants. Escriu Harari, parlant ara dels asteques: "En lloc de concentrar totes les forces amb què comptaven i fer fora els espanyols, els asteques van deliberar, van titubegar i van negociar. No veien cap raó per anar amb presses. Al capdavant, a Cortés no l'acompanyaven més de 550 espanyols. Què podien fer 550 homes contra un imperi de milions de persones?"

En canvi, ja posats a la ficció històrica, vaig pensar en què hauria passat si Isabel I de Castella s'haguera casat amb el rei de Portugal, i haguera ignorat Ferran II d'Aragó. Potser ara Catalunya seria un país independent, i en l'aparador d'aquella llibreria sols hi hauria llibres en català. Posats a imaginar escenaris impossibles, aquest em sembla més versemblant (i, és clar, plausible) que el proposat per Binet. Podríem fer aquest joc de civilitzacions, però, comptat i debatut, per a què? La realitat és que els inques i els asteques varen pecar de simples i ignorants, i els catalans de molls i pusil·lànimnes. Víctimes perfectes per als ambiciosos i cruels castellans.